

Рейтинговий звіт NKLV 005-028 про оновлення кредитних рейтингів

Об'єкт рейтингування:	м. Миколаїв
Тип рейтингу:	довгостроковий кредитний рейтинг за Національною рейтинговою шкалою
Рейтингова дія:	оновлення
Дата визначення:	11.09.2006 р.
Дата оновлення:	25.05.2021 р.
Рівень кредитного рейтингу:	uaBBB+
Прогноз:	стабільний
Рівень інвестиційної привабливості	uaINV4 (високий рівень)
Рейтингова дія:	оновлення
Дата визначення:	17.11.2016 р.
Дата оновлення:	25.05.2021 р.

Висновок рейтингового агентства щодо рівня кредитного рейтингу

Кредитний рейтинг ґрунтується на результатах аналізу економічних та фінансових показників за 2020 рік в цілому та очікуваних показників у 2021 році, даних щодо демографічної ситуації, стану ринку праці, інформації відносно боргових зобов'язань міста, наявної в розпорядженні комунальної власності та перспективних планів на майбутнє.

Кредитний рейтинг ґрунтується на інформації, що надана виконавчим комітетом Миколаївської міської ради, а також на іншій інформації, що є у розпорядженні рейтингового агентства та вважається надійною. Рівень кредитного рейтингу залежить від якості, однорідності та повноти інформації, що є у розпорядженні рейтингового агентства.

Історія кредитного рейтингу м. Миколаєва

Дата	27.09.2007	24.04.2008 – 20.12.2012	21.06.2013	10.12.2013 – 10.11.2020	25.05.2021
Рівень рейтингу	uaBBB	uaBBB	uaBBB+	uaBBB+	uaBBB+
Прогноз	стабільний	стабільний	стабільний	стабільний	стабільний
Рейтингова дія	визначення	підтвердження	підвищення	підтвердження	підтвердження

Історія кредитного рейтингу боргового зобов'язання Миколаївської міської ради

Дата	27.09.2007	24.04.2008 – 20.12.2012	21.06.2013	10.12.2013 – 10.11.2020	25.05.2021
Рівень рейтингу	uaBBB	uaBBB	uaBBB+	uaBBB+	uaBBB+
Прогноз	стабільний	стабільний	стабільний	стабільний	стабільний
Рейтингова дія	визначення	підтвердження	підвищення	підтвердження	підтвердження

Позичальник або окремих борговий інструмент з рейтингом **uaBBB** характеризується достатньою кредитоспроможністю порівняно з іншими українськими позичальниками або борговими інструментами. Рівень кредитоспроможності залежить від впливу несприятливих комерційних, фінансових та економічних умов.

Знак «+» позначає проміжну категорію (рівень) рейтингу відносно основних категорій (рівнів).

Стабільний прогноз вказує на відсутність на поточний момент передумов для зміни рейтингу протягом року.

Висновок рейтингового агентства щодо рівня інвестиційної привабливості

Рейтинг інвестиційної привабливості м. Николаєва ґрунтується на результатах аналізу інвестиційного потенціалу міста та інвестиційного ризику, який пов'язаний з інвестиційною діяльністю на території міста без урахування внутрішніх ризиків, спільних для усіх об'єктів рейтингування на території України.

Рейтинг ґрунтується на інформації, що надана самим об'єктом рейтингової оцінки, а також на іншій інформації, що є у розпорядженні рейтингового агентства та вважається надійною.

Історія рейтингу

Дата	17.11.2016 р.	30.06.2017 р.	22.06.2018 р.	21.06.2019	16.06.2020	25.05.2021
Рівень рейтингу	uaINV4	uaINV4	uaINV4	uaINV4	uaINV4	uaINV4
Рейтингова дія	визначення	оновлення	оновлення	оновлення	оновлення	оновлення

Об'єкт рейтингування з рівнем рейтингу **uaINV4** характеризується високим рівнем привабливості для здійснення інвестицій порівняно з іншими об'єктами рейтингування.

Довідково: За шкалою рівнів інвестиційної привабливості

uaINV5	Об'єкт рейтингування характеризується найвищим рівнем привабливості для здійснення інвестицій порівняно з іншими об'єктами рейтингування.
uaINV4	Об'єкт рейтингування характеризується високим рівнем привабливості для здійснення інвестицій порівняно з іншими об'єктами рейтингування.
uaINV3	Об'єкт рейтингування характеризується привабливістю для здійснення інвестицій на рівні вище середнього порівняно з іншими об'єктами рейтингування.
uaINV2	Об'єкт рейтингування характеризується середнім рівнем привабливості для здійснення інвестицій порівняно з іншими об'єктами рейтингування.
uaINV1	Об'єкт рейтингування характеризується низьким рівнем привабливості для здійснення інвестицій порівняно з іншими об'єктами рейтингування.

Рівень кредитного рейтингу м. Миколаєва підтримується:

- збереженням позитивної динаміки доходної частини бюджету без урахування трансфертів протягом 2015-2020 рр.;
- достатньою диверсифікацією господарського комплексу міста Миколаїв за видами економічної діяльності й основними платниками податків та інших обов'язкових платежів;
- низьким рівнем консолідованого боргового навантаження бюджету міста та помірним рівнем його запланованого зростання.

Рівень кредитного рейтингу м. Миколаєва обмежується:

- суттєвою чутливістю господарського комплексу та бюджету міста до економічних ризиків;
- високою потребою в залученні додаткового фінансування, в тому числі на відновлення об'єктів міської інфраструктури та житлово-комунального господарства;
- складною макроекономічною ситуацією внаслідок обмеження економічної діяльності через запровадження карантину для запобігання поширенню коронавірусного захворювання COVID-19 та впливом негативних чинників на фінансовий ринок, економіку країни в цілому та соціально-економічний розвиток окремих громад, стан державних та місцевих фінансів.

Резюме

Миколаїв, один із важливих промислових, транспортних, наукових та культурних центрів півдня України, є адміністративним центром Миколаївської області, а також Миколаївського району та Миколаївської міської територіальної громади. Станом на дату складання цього звіту до складу Миколаївської міської територіальної громади входила одна громада – місто Миколаїв. Миколаїв розташований на півдні України, територія міста охоплює 26 тис. га. Територіально місто поділяється на 4 райони, що мають свої межі, територію та назви: Заводський, Корабельний, Інгульський та Центральний райони. Районні в місті ради не створені.

Основні показники соціально-економічного розвитку міста та його фінансового стану наведено у таблиці.

Основні показники соціально-економічного розвитку та фінансового стану м. Миколаєва

Назва показника	2017	2018	2019	2020	Темп росту, %
Чисельність наявного населення (станом на кінець звітної періоду), тис. осіб	486,3	483,2	480,1	476,1	99,2
Середньооблікова чисельність штатних працівників, тис. осіб	107,3	106,5	102,3	100,3	98,1
Середньомісячна заробітна плата, грн.	6 953,0	8 337,0	10 114,9	11 277,0	111,5
Заборгованість з виплати заробітної плати, млн. грн. (станом на кінець звітної періоду)	92,5	91,1	21,5	26,8	124,6
Обсяг реалізації продукції у відпускних цінах, млн. грн.	16 290,5	17 289,9	20 007,9	19 069,7	95,3
Зовнішньоторговельний товарооборот, млн. доларів США	1 657,2	1 700,3	1 942,8	2 007,4	103,3
Введено в експлуатацію житла, тис. кв. м	50,8	36,3	76,5	28,9	37,8
Обсяг виконаних будівельних робіт, млн. грн.	1 673,5	1 792,1	2 495,3	1 996,3	80,0
Доходи бюджету, млн. грн.	4 179,9	4 595,9	4 673,6	4 056,7	86,8
Видатки бюджету та кредитування, млн. грн.	4 191,6	4 677,1	4 832,2	4 104,3	84,9
Прямий борг (без урахування середньострокових позик з єдиного казначейського рахунку), млн. грн.	0,0	0,0	0,0	0,0	-

Джерело: Виконавчий комітет Миколаївської міської ради

Соціальна сфера та економіка міста

За чисельністю населення (476,1 тис. осіб станом на 01.01.2021 р.) Миколаїв належить до середніх міст України. Демографічна ситуація у м. Миколаєві у 2020 році характеризувалась подальшим зменшенням чисельності наявного населення за рахунок природного скорочення, тоді як сальдо міграції, як і в 2018-2019 роках, мало позитивне значення. Зважаючи на структуру економіки м. Миколаєва, ринок праці міста помірно диверсифікований як за видами економічної діяльності, так і за основними роботодавцями. Значна чисельність мешканців міста зайнята у малому бізнесі (фізичні особи-підприємці, самозайняті та наймані працівники у фізичних осіб-підприємців) та бюджетній сфері (установи освіти, охорони здоров'я, соціального захисту, державного управління).

Слід зазначити, що протягом 2020 року на стан ринку праці суттєво впливали запроваджені в Україні карантинні заходи з метою запобігання поширенню коронавірусу. Розвиток ринку праці міста у 2020 році характеризувався зменшенням середньооблікової чисельності штатних працівників на підприємствах основного кола звітності. Рівень зайнятості населення дещо знизився, але як і раніше, перевищував відповідний загальнодержавний показник – за результатами 2020 року питома вага зайнятих на підприємствах «основного кола» у загальній чисельності наявного населення міста становила 21,1% (17,7% по Україні в цілому).

Темпи зростання середньомісячної заробітної плати штатних працівників м. Миколаєва протягом 2015-2020 рр. у цілому відповідали аналогічним показникам по країні, а в окремі періоди їх перевищували. Протягом 2020 року рівень оплати праці збільшився на 11,5% (на 10,4% по країні в цілому). Розмір середньомісячної заробітної плати штатних працівників міста за даними Головного управління статистики у Миколаївській області у 2020 році становив 11 277 грн., що на 2,7% нижче середнього значення по країні. Динаміка рівня оплати праці впливає на обсяги надходжень податку на доходи фізичних осіб (найвагоміше джерело наповнення бюджету міста). Обсяги надходжень податку на доходи фізичних осіб у минулому році зростали, хоча й нижчими темпами, ніж у попередніх періодах – у 2020 році надходження зросли на 10,7% до відповідного показника попереднього року.

Протягом 2019 року мало місце зменшення в 4,2 рази обсягу несплаченої заробітної плати працівникам міста: з 91,1 млн. грн. на початок року до 21,5 млн. грн. станом на 01.01.2020 р. Зменшення суми боргу було зумовлено, в тому числі, погашенням заборгованості за заробітною платою, яка накопичилась на ДП «Миколаївський суднобудівний завод». Станом на 01.01.2021 р. обсяг несплаченої заробітної плати по місту становив 26,8 млн. грн., співвідношення обсягу боргу до середньомісячного фонду оплати праці становило 2,4%, що відповідає помірному рівню.

Економічний потенціал Миколаєва характеризується багатогалузеву промисловістю, розгалуженою транспортною мережею та розвиненим портовим господарством. Крім того, місто має розвинену мережу ринкової інфраструктури, фінансових установ, закладів освіти, охорони здоров'я та культури. Рівень диверсифікації міської економіки за видами економічної діяльності помірний: у 2020 році, як і в попередніх періодах, зберігалась певна залежність господарського комплексу та бюджету міста від діяльності окремих провідних підприємств. Основними платниками обов'язкових платежів до міського бюджету є підприємства промисловості, транспорту та зв'язку, сільського господарства, бюджетної та фінансової сфер. Найбільші обсяги обов'язкових платежів до місцевого бюджету щорічно забезпечує ДП «НВГ ЗОРЯ-МАШПРОЕКТ», проте залежність від результатів діяльності цього підприємства є помірною.

Рівень соціально-економічного розвитку та інвестиційний потенціал міста Миколаїв високі, але чутливість господарського комплексу та бюджету міста до економічних ризиків залишається суттєвою. У 2020 та поточному роках на соціальний та економічний розвиток міста значною мірою впливають несприятливі макроекономічні умови внаслідок обмеження економічної діяльності через запровадження карантину, що позначається також на динаміці доходної частини бюджету міста та чинить тиск на видаткову частину внаслідок необхідності збільшення фінансування окремих галузей та антикризових заходів.

Промисловість займає важливе місце у місцевій економіці як з точки зору формування та розвитку ринку праці, так і наповнення бюджетів усіх рівнів шляхом сплати податкових платежів. Промисловий комплекс м. Миколаєва помірно концентрований за основними підприємствами та галузями. Провідними галузями міста у 2016-2020 рр. залишалися машинобудування, харчова промисловість та постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря.

За підсумками 2020 року промисловими підприємствами міста Миколаїв було реалізовано продукції на суму 19,1 млрд. грн., що на 4,7% менше за відповідний показник попереднього року в фактичних цінах та у розрахунку на 1 мешканця на 32,9% менше за аналогічний показник по країні. У 2020 році вплив негативних чинників на результати діяльності основних підприємств промислового комплексу міста Миколаїв та обсяги надходжень податків та зборів від промислових підприємств до міського бюджету був помірним. Динаміка доходної частини бюджету міста була позитивною, але, як і в попередньому бюджетному періоді, за окремими промисловими підприємствами рахувався суттєвий обсяг боргу за платою за землю, а також заборгованість за виплатою заробітної плати працівникам.

Зважаючи на те, що основним промисловим підприємствам притаманна експортна орієнтованість, чутливість промислового комплексу міста до змін зовнішньоекономічної цінової кон'юнктури, світового попиту на продукцію та зовнішньоторговельної політики Уряду є значною. Протягом попередніх років на динаміку зовнішньої торгівлі товарами підприємств міста впливали труднощі з реалізацією на традиційних ринках збуту продукції машинобудівної галузі. У 2020 році введення карантинних обмежень у відповідь на поширення COVID-19 призвело до стрімкого зниження економічної активності у світі. Через звуження зовнішнього попиту мало місце подальше падіння світових цін на товари, що переважають в українському експорті, що в свою чергу впливало на обсяги зовнішньої торгівлі вітчизняних підприємств.

Протягом 2016-2020 рр. обсяги зовнішньоторговельного товарообороту в м. Миколаєві зростали. У 2020 році обсяг зовнішньоторговельного товарообороту підприємств Миколаєва склав 2 007,4 млн. доларів США, що на 3,3% більше за відповідний показник 2019 року та у розрахунку на 1 мешканця на 69,7% перевищує середній показник по країні. У 2020 році на динаміку обсягів зовнішньої торгівлі підприємств міста позитивно впливало збільшення обсягів експорту (на 8,1%), тоді як поставки імпорту скоротились (на 13%). Сальдо зовнішньої торгівлі товарами залишалось позитивним. Основу товарної структури експорту міста склали продукти рослинного походження (81,9% його загального обсягу), жири та олії тваринного або рослинного походження (7,2%) та машини, обладнання та механізми, електротехнічне обладнання (5,2%).

Сальдо зовнішньої торгівлі послугами також мало позитивне значення, що пов'язано з діяльністю підприємств транспортного комплексу міста, зокрема, торговельних портів та підприємств, що надають транспортні та складські послуги на території портів. У 2020 році динаміка обсягів зовнішньої торгівлі послугами погіршилась – мало місце зменшення як експорту послуг, так і імпорту.

Стратегічною галуззю міста Миколаїв залишається транспортний комплекс. На території міста діють морські та річковий порти, потужний залізничний вузол,

автовокзал та автостанції, система громадського транспорту, поблизу міста розташовані міжнародний аеропорт та аеродром. Вплив негативних економічних чинників на результати діяльності основних підприємств транспортного комплексу міста Миколаїв був помірним. За результатами 2020 року скоротились обсяги переробки вантажів на ДП «Миколаївський морський торговельний порт» (на 9,9% до показника 2019 року за даними ОФ ДП «АМПУ») та ТОВ «МСП НІКА-ТЕРА» (на 14% за даними підприємства). При цьому зросли обсяги переробки вантажів на ДП «Спеціалізований морський порт «Ольвія» (на 26,3%), а також перевантажувальному терміналі для перевалки зернових та олійних культур ТОВ СП «НІБУЛОН». Традиційно для Миколаївських портів основними видами оброблюваних вантажів залишаються зернові та чорні метали.

Зважаючи на збереження стабільної внутрішньополітичної ситуації в регіоні, в Миколаєві, як і в попередніх періодах, зберігався сприятливий інвестиційний клімат. Протягом аналізованого періоду у м. Миколаєві реалізовувались важливі інвестиційні проекти підприємствами міста, передусім промислового та транспортного комплексів. За участі місцевої влади реалізуються проекти відновлення комунальної інфраструктури, зменшення енергоспоживання та оновлення рухомого складу комунального громадського транспорту, в тому числі у рамках співпраці з міжнародними фінансовими організаціями.

Основні показники інвестиційної та будівельної діяльності в м. Миколаєві протягом 2016-2019 рр. зростали. У 2020 році через загальноекономічний спад обсяги виробленої будівельної продукції скоротились на 20% до відповідного показника 2019 року у фактичних цінах (без коригування на індекс інфляції). Мало місце також зменшення обсягів введених до експлуатації житлових площ.

Комунальна власність та комунальне господарство

Житлово-комунальному господарству м. Миколаєва, як і для переважної більшості міст України, притаманний високий рівень зношеності основних засобів (зокрема, житлового фонду), об'єктів інженерної та транспортної інфраструктури міста. Міська влада щороку виділяє кошти на фінансування заходів у сфері житлово-комунального господарства та приділяє увагу інвестиційним програмам та програмам розвитку міжнародного співробітництва, в тому числі з міжнародними фінансовими організаціями.

Протягом 2020 року на підставі постанов НКРЕКП відбулись зміни тарифів на послуги тепло-, водопостачання, водовідведення для різних груп споживачів м. Миколаєва. Крім того, переглядалися тарифи для двох підприємств, що працюють на альтернативному паливі та забезпечують тепловою енергією бюджетні організації. Рівень покриття тарифами собівартості послуг з теплопостачання, а також водопостачання та водовідведення був нижчим за 100%. З метою забезпечення надійного та безперебійного функціонування житлово-експлуатаційного господарства м. Миколаєва з міського бюджету щорічно надається фінансова підтримка підприємствам галузі, в тому числі шляхом здійснення внесків до статутних фондів.

Протягом 2020 року рівень проплати населення за послуги з теплопостачання був високим, з водопостачання та водовідведення, а також управління багатоквартирними

будинками – нижчим за 100%, але високим у порівнянні з середніми показниками багатьох міст країни. Загальний обсяг заборгованості населення за житлово-комунальні послуги (без урахування послуг із постачання електричної енергії та газопостачання) збільшився, але у розрахунку на 1 мешканця, як і раніше, відповідав помірному рівню боргу.

Миколаївська міська рада від імені та в інтересах територіальної громади відповідно до чинного законодавства наділена повноваженнями щодо володіння, користування та розпорядження об'єктами права комунальної власності. У власності територіальної громади м. Миколаєва перебуває значна кількість об'єктів, у тому числі таких, що становлять комерційний інтерес. Протягом 2020 року міська влада не здійснювала продаж земельних ділянок та приватизацію об'єктів, які належать до комунальної власності територіальної громади, але продовжила передачу майна та земельних ділянок в оренду. На динаміку надходжень орендної плати у 2020 році суттєво впливали несприятливі макроекономічні умови унаслідок обмеження економічної діяльності через запровадження карантину, а також пільги, що надавалися орендарям у цей період. Загалом, за результатами 2020 року питома вага надходжень від операцій з майном та землею комунальної власності у структурі доходної частини бюджету міста без урахування трансфертів становила 6,3%, що на 0,65 в. п. менше в порівнянні з аналогічним показником 2019 року.

Бюджет міста

Бюджет Миколаївської міської територіальної громади – бюджет місцевого самоврядування. Доходи бюджету формуються за рахунок податкових надходжень, неподаткових надходжень, доходів від операцій з капіталом, цільових фондів (в окремих періодах) та трансфертів. Динаміка доходної частини бюджету міста Миколаїв (без урахування трансфертів) протягом 2012-2020 рр. була позитивною. У 2020 році, з огляду на вплив несприятливих макроекономічних умов унаслідок обмеження економічної діяльності через запровадження карантину, доходна частина бюджету міста (без урахування трансфертів) зростала нижчими, ніж у попередніх періодах темпами.

Для бюджету міста Миколаїв характерним є помірний рівень концентрації джерел наповнення доходної частини загального фонду як за основними галузями, так і за основними платниками податків. Як і в попередніх періодах існує помірна залежність бюджету від окремих основних платників податків: ДП «НВГ ЗОРЯ-МАШПРОЕКТ» та ТОВ СП «НБУЛОН». Рівень самостійності бюджету у 2020 році залишався високим, залежність від базової дотації відсутня. Зважаючи на те, що в попередніх бюджетних періодах по м. Миколаєву рівень надходжень податку на доходи фізичних осіб у розрахунку на 1 мешканця перевищував середній показник по країні, з бюджету міста в 2015-2020 рр. перераховувалась реверсна дотація (вилучення). Бюджетом Миколаївської міської територіальної громади на 2021 рік передбачено перерахування реверсної дотації в обсязі 108,25 млн. грн. (на 11,4% більше, ніж в попередньому бюджетному періоді).

Бюджет м. Миколаєва за результатами виконання в 2020 році мав позитивне сальдо операційного балансу за загальним фондом (707,8 млн. грн.). За спеціальним фондом

обсяг операційних доходів перевищив обсяг операційних видатків на 16,1 млн. грн. Бюджет міста за підсумками 2020 року виконано з дефіцитом обсягом 47,6 млн. грн., у тому числі дефіцит спеціального фонду склав 761,1 млн. грн., загальний фонд виконано з профіцитом обсягом 713,5 млн. грн. Джерелом покриття дефіциту спеціального фонду були кошти, що передавалися із загального фонду до бюджету розвитку.

Ліквідність бюджету міста за результатами 2019-2020 рр. перебувала на помірному рівні за загальним та спеціальним фондами. Зважаючи на достатні показники ліквідності, до бюджету міста не залучалися короткотермінові позички з єдиного казначейського рахунку на покриття тимчасових касових розривів за загальним фондом.

Протягом 2020 року до доходної частини бюджету міста надійшло 4 056,7 млн. грн., що на 13,2% менше, ніж обсяг відповідних надходжень 2019 року. Зменшення обсягу доходної частини бюджету міста було зумовлено скороченням обсягу надходжень трансфертів з інших бюджетів. При цьому приріст обсягу власних доходів бюджету міста (без урахування міжбюджетних трансфертів) становив 8,2%. Рівень виконання річного плану за доходами загального та спеціального фондів за результатами 2020 року був нижчим за 100%. Уточнений річний план за доходами в цілому було виконано 97,5%, у тому числі відповідні планові показники доходної частини загального фонду бюджету міста виконані на 97,5%, спеціального фонду – на 96,6%.

Обсяг видаткової частини бюджету міста Миколаїв за результатами 2020 року становив 4 086,9 млн. грн., що на 15,4% менше відповідного показника 2019 року. Затверджений на 2020 рік план за видатками бюджету було виконано на 95,9%. Рівень виконання бюджету за переважною більшістю напрямів, що фінансувалися з місцевого бюджету, прийнятний, але за окремими основними напрямками обсяг видатків суттєво скоротився. Зокрема це стосується соціального захисту і соціальної допомоги та охорони здоров'я – обсяги видатків за зазначеними галузями значною мірою залежать від надходжень трансфертів.

Основним напрямом видатків бюджету залишається фінансування установ бюджетної сфери (освіти, охорони здоров'я, соціального захисту та соціального забезпечення, культури і мистецтва, фізичної культури і спорту), органів місцевого самоврядування, а також житлово-комунального господарства, будівництва та транспорту. Значні обсяги видатків здійснюються також за напрямом «Інші програми та заходи, пов'язані з економічною діяльністю». Станом на 01.01.2021 р. кошти запозичень до бюджету розвитку не надходили, отже видатки на обслуговування прямого боргу Миколаївської міської ради відсутні. Структура видаткової частини бюджету за економічною класифікацією характеризувалася помірною питомою вагою капітальних видатків (19,1%).

Бюджет Миколаївської міської територіальної громади на 2021 рік було затверджено 24.12.2020 р. Доходну частину бюджету громади на 2021 рік затверджено в обсязі 4 287,9 млн. грн. (на 5,7% більше за обсяг доходів бюджету міста у 2020 році), видаткову – в обсязі 4 385,5 млн. грн. (на 7,3% більше). Бюджет Миколаївської міської територіальної громади на 2021 рік затверджено з профіцитом загального фонду обсягом 532,5 млн. грн. (напрямок використання – передача коштів до бюджету розвитку). Спеціальний фонд бюджету міста затверджено з дефіцитом у сумі

659 млн. грн. (джерело покриття – кошти, що передаються із загального фонду до бюджету розвитку та запозичення). Протягом поточного року до показників бюджету міста вносились зміни.

Основними джерелами доходної частини бюджету Миколаївської міської територіальної громади у 2021 році є податок на доходи фізичних осіб, податок на майно (в тому числі орендна плата за землю та земельний податок з юридичних та фізичних осіб), єдиний та акцизний податки, а також трансферти. Податкові надходження бюджету міста було затверджено в обсязі на 9% більше від фактичних відповідних показників у 2020 році. Приріст планується забезпечити передусім за рахунок збільшення надходжень податку на доходи фізичних осіб, земельних платежів, єдиного податку. Загалом бюджетом громади було передбачено помірні темпи росту за основними джерелами його наповнення. Слід зазначити, що у поточному році на рівень виконання плану як за доходами, так і видатками значною мірою впливатиме динаміка відновлення економіки України та глобальної економіки, що у свою чергу буде залежати від успішності заходів із запобігання поширенню коронавірусного захворювання COVID-19.

Боргові зобов'язання міста

Протягом 2014-2019 років Миколаївська міська рада запозичень до міського бюджету не здійснювала. У 2020 році були прийняті рішення про здійснення 2-х запозичень до бюджету розвитку міста: на суму 4,5 млн. євро (в рамках Фінансової угоди між Україною та Європейським інвестиційним банком для фінансування проекту «Міський громадський транспорт України») та 0,5 млн. євро (кредит від НЕФКО для фінансування заходів інвестиційного проекту «DemoUkraineDN у місті Миколаїв»). Станом на 01.01.2021 р. кошти запозичень до бюджету розвитку не надходили, прямі боргові зобов'язання міста склалися із заборгованості за середньостроковими позичками, залученими з єдиного казначейського рахунку в попередніх бюджетних періодах. Консолідоване боргове навантаження доходної частини бюджету міста, як і раніше, перебувало на низькому рівні. У подальшому очікується зростання прямого та консолідованого боргового навантаження бюджету Миколаївської міської територіальної громади до помірного рівня.

Миколаївська міська рада розглядала можливість залучення коштів до бюджету розвитку у формі випуску облігацій місцевої позики обсягом 50,0 млн. грн., термін залучення коштів – 5 років. За інформацією Миколаївської міської ради у 2021 році здійснення запозичень до бюджету міста шляхом випуску облігацій місцевої позики не планується.

Висновок

За результатами аналізу кредитний рейтинг м. Миколаєва та кредитний рейтинг боргового зобов'язання Миколаївської міської ради підтверджено на рівні uaBBB+, прогноз «стабільний». Рівень інвестиційної привабливості м. Миколаєва визначено на рівні uaINV4 (високий рівень).

Голова рейтингового комітету

М. Б. Проценко

Начальник відділу рейтингів небанківських установ

О. К.Самойлова

Додатки

Бюджетні показники м. Миколаєва у форматі бюджетного балансу, тис. грн.

ПОКАЗНИК	2016	2017	2018	2019	2020
Податкові надходження	1 640 392,9	2 113 342,7	2 401 792,3	2 814 178,5	3 089 235,3
Платежі, штрафи та інші операційні надходження	114 978,5	132 858,2	151 831,6	143 904,0	112 925,4
Отримані трансферти на здійснення поточних видатків	1 465 836,0	1 876 924,5	1 995 726,5	1 695 724,7	828 122,2
Операційні надходження всього	3 221 207,4	4 123 125,5	4 549 350,3	4 653 807,2	4 030 282,9
Поточні видатки на заробітну плату, використання товарів та послуг та інші поточні видатки	1 561 836,1	2 196 906,2	2 600 633,8	2 594 122,0	2 790 120,6
Поточні трансферти та соціальне забезпечення	977 875,4	1 311 746,6	1 449 180,0	1 325 319,4	516 201,8
Операційні видатки всього	2 539 711,5	3 508 652,8	4 049 813,8	3 919 441,4	3 306 322,5
Операційний баланс	681 495,9	614 472,7	499 536,6	734 365,8	723 960,4
Фінансовий дохід	37 549,8	29 341,6	21 617,7	306,3	322,4
<i>Виплата доходу за зобов'язаннями, обслуговування боргу</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>
Фінансовий баланс	37 549,8	29 341,6	21 617,7	306,3	322,4
Поточний баланс	719 045,7	643 814,3	521 154,2	734 672,1	724 282,8
Капітальні надходження	3 140,1	10 784,1	6 279,9	663,3	333,5
Субсидії та трансферти на здійснення капітальних видатків	5 413,8	16 680,5	18 604,8	18 872,3	25 789,8
Капітальні надходження всього	8 553,9	27 464,5	24 884,7	19 535,6	26 123,3
Придбання основного капіталу	555 033,1	549 268,7	421 402,6	525 139,2	579 706,9
Капітальні трансферти	44 330,6	111 067,8	186 007,4	387 639,5	200 880,7
Капітальні видатки всього	599 363,7	660 336,5	607 410,0	912 778,7	780 587,6
Капітальний баланс	-590 809,8	-632 871,9	-582 525,4	-893 243,2	-754 464,3
Баланс після капітальних видатків	128 235,9	10 942,4	-61 371,1	-158 571,0	-30 181,5
Кредитування з урахуванням повернення	21 274,2	22 643,2	19 870,5	17 860,4	17 429,1
Профіцит/дефіцит	106 961,8	-11 700,8	-81 241,7	-176 431,4	-47 610,6
Фінансування	-106 961,8	11 700,8	81 241,7	176 431,4	47 610,6
БАЛАНС	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Джерело: Департамент фінансів Миколаївської міської ради

Основні джерела фінансування бюджету м. Миколаєва, тис. грн.

ПОКАЗНИК	2016	2017	2018	2019	2020
Профіцит/дефіцит	106 961,8	-11 700,8	-81 241,7	-176 431,4	-47 610,6
Фінансування	-106 961,8	11 700,8	81 241,7	176 431,4	47 610,6
Зміни залишків	-107 983,9	11 984,6	89 062,7	181 524,4	55 009,8
залишок на початок року	303 487,2	411 471,1	399 486,5	310 423,8	128 899,4
залишок на кінець року	411 471,1	399 486,5	310 423,8	128 899,4	73 889,6
Фінансування за рахунок казначейського рахунку	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Залучення	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Погашення	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Зміни обсягів депозитів та цінних паперів, що використовуються для управління ліквідністю	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Повернення коштів з депозитів або пред'явлення цінних паперів	300 000,0	300 000,0	300 000,0	0,0	0,0
Розміщення коштів на депозитах або придбання цінних паперів	-300 000,0	-300 000,0	-300 000,0	0,0	0,0
Фінансування за борговими операціями	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Запозичення	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Погашення	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Інші розрахунки	1 022,1	-283,8	-7 821,0	-5 093,0	-7 399,2
кошти, що передаються до бюджету розвитку	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
БАЛАНС	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Джерело: Департамент фінансів Миколаївської міської ради

Виконання доходної частини бюджету м. Миколаєва, тис. грн.

Показники	2018 (виконано)	2019 (виконано)	2020 (план)	2020 (виконано)	% виконання річного плану	Темп росту за ост. період, %
Податкові надходження	2 401 792,3	2 814 178,5	3 173 428,1	3 089 235,3	97,3	109,8
питома вага податкових надходжень в обсязі доходної частини бюджету, %	52,3	60,2	76,3	76,2	99,8	126,5
Податок з доходів фізичних осіб	1 590 136,9	1 883 954,2	2 177 943,1	2 084 654,1	95,7	110,7
Податок на прибуток підприємств	1 643,2	960,7	950,0	2 401,5	252,8	250,0
Податки на власність	1,3	0,0	0,0	0,0	-	-
Рентна плата	0,3	16,5	0,0	18,9	-	114,7
Акцизний податок	212 514,3	196 600,7	209 000,0	215 627,2	103,2	109,7
Податок на нерухоме майно (за виключенням податку та орендної плати за землю, транспортного податку)	31 057,0	36 099,7	40 630,0	43 044,0	105,9	119,2
Податок та орендна плата за землю з юридичних та фізичних осіб	256 335,8	303 026,5	313 400,0	317 197,8	101,2	104,7
Транспортний податок з юридичних та фізичних осіб	4 383,6	2 911,7	3 100,0	2 492,9	80,4	85,6
Єдиний податок	304 328,5	388 587,8	426 050,0	421 330,2	98,9	108,4
Місцеві податки та збори, без урахування єдиного податку та податків на нерухомість	490,7	1 325,2	1 650,0	1 770,6	107,3	133,6
Інші податки та збори	900,6	695,5	705,0	698,1	99,0	100,4
Неподаткові надходження	173 449,2	141 210,3	111 521,6	107 976,8	96,8	76,5
питома вага неподаткових надходжень в обсязі доходної частини бюджету, %	3,8	3,0	2,7	2,7	99,3	88,1
Власні надходження бюджетних установ та організацій	88 408,4	83 741,7	59 601,6	58 777,5	98,6	70,2
Відсотки банків за користування тимчасово вільними бюджетними коштами	21 411,0	0,0	0,0	0,0	-	-
Плата за оренду майнових комплексів та іншого майна, що є у комунальній власності	10 825,2	12 965,8	11 000,0	11 746,8	106,8	90,6
Державне мито	552,4	409,7	540,0	527,5	97,7	128,8
Плата за надання адміністративних послуг	30 288,1	24 756,8	25 140,0	16 255,5	64,7	65,7
Інші неподаткові надходження	21 964,2	19 336,5	15 240,0	20 669,5	135,6	106,9
Доходи від операцій з капіталом	6 279,9	663,3	5 147,0	333,5	6,5	50,3
питома вага операцій з капіталом в обсязі доходної частини бюджету, %	0,1	0,0	0,1	0,0	6,6	57,9
Кошти від продажу основного капіталу	111,5	97,4	3 047,0	333,5	10,9	342,4
Кошти від продажу землі і нематеріальних активів	6 168,4	565,9	2 100,0	0,0	0,0	0,0
Цільові фонди	0,0	3 000,0	5 046,1	5 271,1	104,5	175,7
Разом доходів	2 581 521,4	2 959 052,1	3 295 142,8	3 202 816,6	97,2	108,2
Трансферти	2 014 331,3	1 714 597,0	865 374,3	853 911,9	98,7	49,8
питома вага трансфертів в обсязі доходної частини бюджету, %	43,8	36,7	20,8	21,0	101,2	57,4
ВСЬОГО	4 595 852,7	4 673 649,1	4 160 517,1	4 056 728,6	97,5	86,8

Джерело: Департамент фінансів Миколаївської міської ради

Виконання видаткової частини та кредитування бюджету міста Миколаєва, тис. грн.

Показник	2018 (виконано)	2019 (виконано)	2020 (план)	2020 (виконано)	% виконання річного плану	Темп росту за ост. період, %
Державне управління	205 031,0	282 646,6	356 013,8	350 820,0	98,5	124,1
Освіта	1 368 315,4	1 509 367,5	1 674 884,6	1 650 489,7	98,5	109,3
Охорона здоров'я	669 896,2	612 077,5	273 788,9	272 391,1	99,5	44,5
Соціальний захист і соціальна допомога	1 185 547,7	909 161,7	175 238,9	177 092,7	101,1	19,5
Культура і мистецтво	110 597,5	114 546,6	119 097,1	117 467,2	98,6	102,5
Фізична культура і спорт	116 680,5	140 641,4	137 269,2	136 437,0	99,4	97,0
Житлово-комунальне господарство	442 344,6	455 190,6	574 372,1	555 089,4	96,6	121,9
Економічна діяльність, у т. ч.	413 125,6	627 024,1	806 493,4	687 428,9	85,2	109,6
Сільське, лісове, рибне господарство та мисливство	1 495,4	1 158,8	0,0	0,0	-	0,0
Будівництво	193 397,6	307 395,1	354 896,5	287 692,3	81,1	93,6
Транспорт	99 867,7	99 077,0	257 361,7	228 311,2	88,7	230,4
Інші програми та заходи, пов'язані з економічною діяльністю	118 364,9	219 393,2	194 235,2	171 425,3	88,3	78,1
Інша діяльність, у т. ч.	26 541,8	17 718,2	41 406,9	36 110,9	87,2	203,8
Захист населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру	21 508,1	10 381,9	30 711,0	30 017,3	97,7	289,1
Громадський порядок та безпека	2 501,4	2 785,5	3 374,8	3 074,1	91,1	110,4
Охорона навколишнього природного середовища	2 532,3	4 550,8	3 838,3	3 019,5	78,7	66,4
Обслуговування боргу	0,0	0,0	476,5	0,0	0,0	-
Резервний фонд	0,0	0,0	3 006,4	0,0	0,0	-
Разом видатків	4 538 080,3	4 668 374,1	4 158 564,9	3 983 326,8	95,8	85,3
Трансферти іншим бюджетам	119 143,5	163 846,0	103 710,4	103 583,3	99,9	63,2
у т.ч. реверсна дотація	100 711,1	102 832,7	97 205,8	97 205,8	100,0	94,5
Усього видатків	4 657 223,8	4 832 220,1	4 262 275,2	4 086 910,1	95,9	84,6
Виконання територіальною громадою міста гарантійних зобов'язань за позичальників, що отримали кредити під місцеві гарантії	0,0	0,0	6 143,1	0,0	0,0	-
Надання пільгового довгострокового кредиту громадянам на будівництво (реконструкцію) та придбання житла	24 260,0	23 400,0	23 950,0	23 943,9	100,0	102,3
Повернення кредитів, наданих для кредитування громадян на будівництво (реконструкцію) та придбання житла	-4 389,5	-5 539,6	-3 730,0	-6 514,8	174,7	117,6
Разом	4 677 094,4	4 850 080,5	4 288 638,3	4 104 339,2	95,7	84,6

Джерело: Департамент фінансів Миколаївської міської ради